

AKADEMSKI GLAS

INFORMATIVNO STROKOVNI LIST

Izhaja vsak teden. — Mesečna naročnina za akademike 5 Din, za vse druge 6 Din. Za inozemstvo 10 Din. Rokopisi se ne vračajo. Uprava in uredništvo: Ljubljana, Wolfova ulica 1-1. — Ček. račun: Ljubljana štev. 16.465.

Kamen študentov stoji!

Zahvala akademikom

Vrvež inškrbcije je zamrl. Enotna zavest je rodila nepričakovan uspeh; kamen študentov je oživljeno dejstvo! Odzval si se pozivu akcije in radevolje kljub svoji revščini žrtvoval težko pritrhani denar ter tako soustvaril kamen v enaki višini gospodov banovinskih svetnikov. V trpkem ponosu si polagal svoj obolus na skupni žrtvenik. Tvoj glas je odločal zmago plebiscita študentov za bodočo univerzitetno knjižnico. Tvoje dejanje je razpršilo lažljivo bajko o destruktivizmu slovenske akademske mladine! Pisal si list v novem aktivnem duhu k zgodovini gibanja slovenskih visokošolcev. Pomagal si utrditi enotnega duha v naših razcepljenih vrstah. V vseh letih obstoja naše mlade univerze ni bilo dostojnejše in mogočnejše manifestacije za razrast naše najvišje znanstvene institucije. Izpovedal si jasno in prepričevalno, da se hočeš boriti za najvišje dobrine svojega naroda. Tvoj glas je glas generacije, ki prihaja. Zaupal si nam poverilnico, najkrepkejšo orožje za nadaljni boj. Hočemo sukati orožje mladostne vere za skupni cilj.

Potrdil si naše pojmovanje, da študent ne more graditi knjižnice, a mora in mora buditi vest tistim, ki jim oblast in denar nalagata tudi dolžnosti.

Tvoje dejanje dviga sloves in ugled naše Almae Matris Aleksandrinae.

Tovariš, hvala Ti!

Tovarišica, hvala Ti!

Akademska akcija za univerzitetno knjižnico.

Akademska akcija je pozvala vse kolege in kolegice, ki so se letos vpisali v letni semester, da darujejo prostovoljno za kamen študentov. Bila je izdana parola: **Tovariš, daruj 3 Din za Univerzitetno knjižnico!** Nepričakovano je uspela zamisel akcije, ob zaključitvi vpisovanja je znašalo število vpisancev 1685, od teh se je odzvalo pozivu akcije 1250 tovarišev in tovarišic, torej

1685 : 1250

Časten in popolen uspeh! Če pomislimo, da se jili mnogo ne more vpisati osebno, se lahko trdi, da se namenoma ni nihče odtegnil ali potuhnil. Akademski mladini ljubljanske univerze kakor tudi ostali javnosti sporočamo veselo vest, da je

10.000 DINARJEV DAROVAL
ZA KAMEN — STUDENTOV

slovenski akademik in slovenska akademkinja! Tovariši, ki so pobirali dinar za dinarjem, bi vedeli povedati marsikatero ginljivo zgodbi. Hčerka nekega srednješolskega profesor-

Današnja številka »Akademskega Glasu« je izšla na 6 straneh. V velikem tednu list zaradi počitnic ne bo izšel. Naslednja številka izide v soboto, 7. aprila.

ja prinese ob vpisu dar očeta številne družine 100 Din. Njegov dar nam je dragocenejši od težkih tisočakov bogataša, ki ima največkrat toliko »motivov« za darovanje, da se revnemu študentu niti ne sanja.

»Akademiški glas« naše informativno glasilo je dolžno poročati tudi o senčnih straneh dela Akademske akcije za zgradbo nepogrešljive knjižnice. Delegacija se je mudila

10 DNI V BELGRADU,

opravila nešteto potov;

da ne bi bilo težje. Posrečilo se je pridobiti za stvar politično reprezentanco naše banovine v Belgradu. Skupni napori naših gg. ministrov, senatorjev in poslancev ter vseh vidnih osebnosti v Belgradu, do katerih je vodila pot, niso premagali tkzv. tehničnih ovir rednega proračuna, ki se je pred kratkim izglasoval. Vsi merodajni činitelji so delegaciji obljubili vso pomoč.

Ob stekanju darov za zgradbo bodoče biblioteke postaja aktualno vprašanje

JURIDIČNE OSEBE,

katera bo upravičena voditi blagajne in račune bodoče Univerzitetne knjižnice. Denar namenjen v ta namen in že darovan se nahaja v različnih rokah. Odprto je še vprašanje naše banovine ter s tem temeljne vsote

200.00 DIN,

NAMENJENIH UNIV. BIBLIOTEKI,

katero je treba tekom proračunskega leta realizirati, da ne zapade. Zavedamo se, da je omenjena vsota odvisna od potrdila ali črtanja g. finančnega ministra, toda mislimo tudi, da g. finančni minister ne bo šel preko enodušnega sklepa vseh banovinskih svetnikov, ki so bili tolmači želje in zahteve vsega slovenskega ljudstva.

ALBANIJA BREZ UNIVERZE

Albanija je brez lastne univerze. Vsa albanska mladina studira zato v inozemstvu. Predvsem seveda v Italiji (82.9 %), le malo v Franciji (14.0 %) in Avstriji (3.1 %). Radi tega in radi izredno malega števila visokošolcev (130) ne moremo govoriti skoro o albanškem akademstvu ali celo njihovi orientaciji.

Tisti, ki vodijo danes mladino, naj dobro vedo, da bo ta mladina v dvajsetih letih, ko bo urejevala nov red, delala tako, kot je bila danes naučena. Zmage, porazi v tej bližnji bodočnosti, kdo bo nosil odgovornost za nje, če ne naš rod, ki bi moral mladino voditi in jo usmerjati...

Kadar more narod s ponosom pokazati na mladino, tedaj je ta na pravem potu. — Narod gleda nate, mladina, včasih s ponosom, včasih z žalostjo, kakršna si pač trenutno.

Vsem našim naročnikom, bravcem, prijateljem in inserentom voščimo

VESELO VELIKO NOČ!

Uredništvo in uprava.

Izjava

Glede na to, da je Akademski pevski zbor v Ljubljani ob priliki dobrodelne prireditve mestne občine ljubljanske dne 10. marca t. l. prepovedal prenos od njega izvajanih pesmi po radiu in glede na razne govornice, ki se širijo o tem, izjavlja odbor Akademskega pevskega zbora sledeče:

Akademiški pevski zbor je bil od strani mestne občine ljubljanske naprošen, da brezplačno sodeluje na njeni dobrodelni prireditvi. Rade volje se je odzval povabilu, ker mu je šlo za to, da tudi s svoje strani podpre hvalevredno prizadevanje mestne občine ljubljanske v korist ubogim in brezposelnim. Ni pa bil Akademski pevski zbor po nikomer obveščen, da se bo ves spored prenašal tudi po radiu. Ker je pri takih prilikah možna zloraba avtorskih pravic Akademskega pevskega zbora, kakor se je to zgodilo pri nedavnem nastopu APZ v radiu, ko so nekatere nemške radijske postaje brez njegovega dovoljenja in brez odškodnine posnele njegov program na plošče, je Akademski pevski zbor prenašanje prepovedal. S tem pa ni rečeno, da APZ ne bi dovolil prenosa po radiu, če bi bil dobil zagotovilo, da se kaka podobna zloraba ne bo ponovila; brez ozira na to pa smatra Akademski pevski zbor za dolžnost vljudnosti, da se o nameravanem prenosu po radiu vsaj vnaprej obvesti. Samo nasheti razlogi in nobeni drugi so bili za APZ merodajni, da je prepovedal prenos od njega izvajanih pesmi po radiu, ki bi se imel izvršiti, kakor rečeno, brez vsakega obvestila in dovoljenja.

Ljubljana, 20. marca 1934.

Odbor Akademskega pevskega zbora.

Vpis na univerzo

Naknadno se je vpisalo na univerzo še 11 tovarišev tako, da znaša število v letnem semestru vpisanih slušateljev 1669.

Važno

Univerzitetne oblasti opozarjajo vse akademike, da je treba pri izpolnjevanju vseh dokumentov, tiskovin postaviti vedno na prvem mestu priimek nato ime, ker se bodo vsi formularji, vloge itd., ki niso tako izpolnjene, zavračale.

Redni občni zbor Društva slušateljev juridične fakultete je sklican za 14. aprila. Kraj in čas bo pravočasno javljen. Vpisovanje v društvo se zaključi 12. aprila.

DANAŠNJI ŠTEVILKI SMO PRILOŽILI POLOŽNICE IN PROSIMO VSE CENJENE NAROČNIKE, DA NEMUDOMA PORAVNAJO ZAOSTALO NAROČNINO. ZLASTI PROSIMO, NAJ TO STORE ONI, KI ŽE VES ČAS PREJEMAJO LIST, PA NAM DO-SLEJ SE NISO PLAČALI NIČ NAROČNINE.

ČE JE KDO PREJEL POLOŽNICO, PA IMA NAROČNINO V REDU, NAJ TEGA NE ZAMERI. SHRANI NAJ POLOŽNICO ZA DRUGIČ ALI PA NAJ JO DA PRIJATE-LJU, DA SE NAROČI.

Ruda Jurčec:

Študent in politika

Pri vsakem oblikovanju nove politike je mladina zmeraj igrala vodilno vlogo. Razumljivo je zato, da se vsak pokret hoče in mora polastiti najprej mladine, da lahko izrabi njen pogum in njeno dobro vero. Dočim pa vsaka generacija ustvarja svojo politiko navadno le v etapah, se pa nasprotno »politika mladine« v vsakem narodu javlja kot neka stalna »konstanta«, ki je čudovit faktor v življenju vsakega naroda.

Malokatera panoga kulturnega življenja nosi tolik pečat relativnosti, kakor ravno politika. Politika je umetnost, kako vladati ljudi in stvari in to še stalno in zmeraj v obsegu možnosti. Tako vidimo, da je nasprotje v politiki med mlajšo in starejšo generacijo še najmanjše takrat, ko so razmere ustaljene; ko sta kulturni in socialni nivoi uravnovešena in se zato v politiki ne izpodbijata z absolutnimi nasprotji. Najmočnejša in najlepša žaloigra v politiki pa se pojavi takrat, ko so razmere silno zapletene, ko se kulturno hotenje in socialni preobrat več ne moreta znajti na isti politični ravni. Takrat se pojavi običajno med obema taboroma, mlajšim in starejšim silno trenje, kjer skuša eden drugemu izpodnesti tla z absolutnimi programatičnimi dogmami.

V tem trenju pa se nato kmalu zgodi še sledeče: stvarna politika se umakne, ker ji navadno ni dan tisti obod možnosti, v katerem bi lahko ustvarjala. Starejši rod se navadno umakne v oligarhične oblike vladanja in tam vrši tisto nalogo, ki jo smatra, da je narodu in mladini v korist. S tem se zateče v politiko breznačelnega oportunitizma, ki more biti mladini še podvojeno odvraten. Oni del starejše generacije pa, ki misli, da s svojo prejšnjo vodilno politiko ni zagrešil trenutnega nemogočega stanja, se umakne v vodeno opozicijo, kjer na vse dogajanje gleda zgolj z zgodovinskega stališča, misleč, da se v zgodovini zmeraj vse le ponavlja in da je zato treba le še čakati, da se mlinsko kolo z njihovo kolesnico dvigne z vode zopet na površje.

V čem pa je bistvo političnega hotenja mladine, ki se danes povsod, tod ali tam v Evropi, javlja s tako absolutno silo samozavesti. Zdi se mi, da tiči danes ta silna premoč mladine v tem, da se zaveda, da danes samo ona rešuje idejno plat naše politične programatičnosti. Pa ali je danes sploh še mogoče verjeti v premoč idejne zasnovanosti tega ali onega političnega programa. Saj so dnevno dogodki pravzaprav kot dementi vsemu idejnemu v politiki. Bistvo idejnega snovanja v politiki je, da sleherni točko programa razčlenjuje in jo nato počasi ureja v celotno kulturno in socialno življenje. Sodobni problemi pa se nam vsiljujejo kot zaključeni kolosi, ki ne zahtevajo zase samo vsega državljana, ampak zahtevajo žrtvovanje celo takih bistvenih lastnosti vsakega ideološkega ustvarjanja, k

Kdor se danes ne vda temu ali onemu kolosu, bo pomandran z vso svojo duhovno vsebino vred.

Zato se vidi marsikdaj tod ali tam, da se mlajši in starejši rod nahajata v silni stiski. Ker sta prepričana, da se nahaja vse gospo-

darstvo in kultura v dekadenci, se vdano še sama predata svojemu lagodnemu dekadentnemu političnemu čuvstvovanju in se omamljata z različnimi gesli kot so: »Mladina naj sodeluje pri tem ali onem pokretu...« in »Dolžnost elite je, da stopi takoj v prvo vrsto!« Često se celo zgodi, da to niti ni nepošteno mišljeno, ampak da mladi človek čisto vstopi v te vrste, ker je prepričan, da je idejno dovolj močan, da lahko vse te vrste potegne na svoj način za seboj.

Vendar pa pri tem iz dneva v dan opaža-

K naši anketi:

Gospod urednik, Vaše anketno vprašanje, kako naj se pametno nadaljuje pravniški studij po položitvi pravnozgodovinskega državnega izpita, je treba po mojem mnenju rešiti z vidika **praktičnosti**. Razločujem pravniške slušatelje dvoje vrst. **Prvo** tvorijo tisti, ki so z dušo in telesom pravniki, posebno nadarjeni in marljivi, — **druga vrsta** pa so »tudi-pravniki«, največ brez omenjenih epitetov, ki hočejo pač priti do kruha, a inace udobno živeti in se za to zanimati, kar bo njim ugajalo.

Samo za prvo skupino naj izrazim svoje čvrsto prepričanje, da je **pametno poslušati tik za pravnozgodovinskim izpitom predmete pravosodne skupine**. — Pravna znanost je velikanska, impozantna stavba, pravno znanje, ki si ga naj pridobi slušatelj pravne fakultete, je pa bolj ponižna zgradba, pa vendar le zgradba, ki mora imeti svoj temelj, svoje pritličje, nadstropje in morda še kaj več. Nobenega dvoma ni, da tvori pri takšni pravniški zgradbi celokupna snov za pravnozgodovinski izpit — trebalo bi jo še dobro povezati s pravno enciklopedijo — tisti del zgradbe, ki gre najgloblje do dna in se zaključuje z močno — solidno-betonsko ploščo, ki nosi vse nad sabo. Ta »plošča« bi bila v naši primeri prvi državni izpit, a ocena v spričevalu bi kazala nekako nazorno večjo ali manjšo solidnost tiste »nosilne plošče«.

Kdor bi hotel na to nosilno ploščo postaviti takoj prvo nadstropje, ki ima pač svoje gradbene zahteve, različne od pritličja, za tega bi imeli samo pomilovalen nasmeh. Naravni zahtevi, da se gradi najprej pritličje, ustreza zahteva, da naj pridejo za pravnozgodovinskimi predmeti tisti, ki so v najtesnejši, organski notranji zvezi s prvonavedenimi. Da so to predmeti pravosodne skupine, o tem sta že moja kolega gg. **Eller** in **Krek** tako prepričevalno pisala, da mi ni treba nobene besedice dostaviti.

Pa bo vprašal ta ali oni: Če je stvar taka in ne drugačna, zakaj pa dovoljuje zakonodajec svobodno izbero? Pač zato, ker so tisti slušatelji, katerim sem sedaj govoril, v manjšini, oni drugi »tudi-pravniki« pa v precejšnji večini in njim je prepuščeno, da naj opravijo obilgatna predavanja kakorkoli samo, da naposled dobe pravico delati izpite. (Seveda se je treba ozirati tudi na tiste nadarjene in marljive pravnike, ki jim gmotne ali osebne prilike ovirajo, da bi mogli zdržema poslušati predavanja in obiskovati seminarske vaje.) Če vidim prav, se je praksa, da se

mo, da so vse to samo obupni poskusi, ki se navadno razblinijo v individualizmu ali celo egoizmu tega ali onega politika.

Idejna upravičenost programa, ki si ga oblikuje mladina, zahteva in prinaša v politiko tisto njeno bistveno lastnost, ki je v politiki zmeraj že polovico uspeha. Kakor so po svetem pismu dobri duhovniki sol zemlje, tako je zdrava **smer** sol za politiko. Rekel sem že zgoraj, da se mladina kot politični faktor zmiraj uveljavlja v politiki kot konstanta. Ideološka utemeljenost pomeni njeno politično stabilnost iz roda v rod, čista in jasna smer mladine v narodni politiki pa tvori iz roda v rod tisto zlato nit kontinuitete, ki jo povsod samo mladina v vsakem narodu splete.

Kakšen bodi torej odnos študenta do politike? Zaveda naj se stalno svoje idejne vloge, ki jo mora vršiti v vrednotenju narodne politike. Kot borben član te idejne fronte mlade generacije, pa naj vodi svojo politiko tako, da se nikdar ne bo odcepil od stalne in realne smeri svoje narodne politike in s tem bo hkrati izvršil svojo vlogo avantgardista in varuha narodove politike.

upisujejo predmeti tretje skupine pred predmeti druge, na naši fakulteti izcimila v največji meri iz **komodnosti**, češ, po prvem izpitu naj se odpočijem, predavanj ne bo treba obiskovati, za predmete tretje skupine se že naučim iz knjig ali skript itd.

Naj bo dovoljeno, da dodam v tej zvezi še nekoliko besedi glede priprave na prvi, pravnozgodovinski izpit. Splošno poznanje evolucije človeškega duha in socialnega sožitja od pradavnine do danes mora biti odlika vsakega akademično naobraženega inteligenta, zlasti še jurista. Njegov delokrog se giblje v praktičnem življenju okoli vseh znanstvenih panog. Vsaj izbirati, zasliševati in razumevati prave izvedence-strokovnjake bo moral, pa naj pridejo iz katere koli stroke. Podlaga za take sposobnosti pa mora priti iz poznavanja splošne zgodovine človeškega rodu. Zgodovinskega znanja pa kažejo kandidati pri pravnozgodovinskem izpitu veliko premalo, večasih nič. Ne letnice, ne imena, ampak dejanske razmere vezi v verskem, državnem, družabnem, pravnem pogledu naj bi absolventi srednjih šol temeljito poznali, seveda, v prvi vrsti glede srednje Evrope in jugoslovenskega ozemlja. Moj apel gre na odločilne činitelje, ki so odgovorni za srednješolski učbeni program. **Poskrbite, da se goji zgodovina do mature tako, da bodo maturanti temeljito podkovani v občni zgodovini in da bodo mogli juristi s pridom slediti pravnozgodovinskemu predavanjem**. Za juriste in vse druge akademike pa velja: **V zgodovini evolucije človeškega duha in socialnega sožitja dobro podkovan inteligent ne bo zlahka nekritično podlegel teoremom najskrajnejših socialističnih partij**, pač pa njegov drug, ki ni imel prilike, da bi svojo miselnost zasidral v solidnem poznanju zgodovine.

Prof. Metod Dolenc.

PREURANJENE GOVORICE

V 8. številki »Akad. Glasu« od 25. februarja t. l. smo v poročilu »Medklubski sestanek z dvema eksodusoma« kot kronisti navedli, da se je na sestanku govorilo o štirih vagonih premoga, ki jih je baje Trboveljska premogokopna družba poklonila univerzi. Sedaj smo z **oficielnega mesta informirani, da omenjeno ne odgovarja resnici, da TPD univerzi ni darovala premoga in da o tem sploh nikdar ni bilo govora**.

Ivo Pirkovič:

Spoznanje in resničnost

Glej, velika noč prihaja, vstajenje in novo življenje! Ali ne čutiš spremembe v ozračju, ali ne vidiš v pospešenem vrvenju atomov materijo obvladujočo silo duha; silo, ki se roga gravitaciji, ali če hočeš vztrajnosti, lenivosti gmote. Ali ne gledajo tvoje oči tega čudovitega spektra tudi preko infra in ultra dela. Ali si pa morda toliko slep in naiven da so ti vijolično in rudeče zadnje meje, zato ker jih še zaznavajo tvoje oči brez napora.

Novo življenje ti prihaja nasproti, zavito v uganko: Reši me, prodri v mojo tajno, zakaj duh ti je ustvarjen tako, da ga bodo skrivnosti, nedoumnosti mučile, ubijale. To je ahasverstvo tvojega duha, ki ti ne daje pokoja.

Fraze! Prazno čvakanje! Čemu v današnje brnenje strojev sentimentalne pesmi? Če mi danes svetu, ki že nekaj časa ne razume metafor in poezije, govoriti preživle, meglenne fraze: življenje, psihologija, biologija; mar nimamo danes kemije, fizike, tehnike, ponos našega stoletja? In ali nam ne gradi že Frankenstein v najboljših nadah mostu od blodnega atoma do najvišje organizacije materije, ki smo jo včasih v svoji naivnosti pripisovali transcendentnim, nefizikalnim silam, katerih kompleks smo zajemali v neznanko življenja?

Naivnez, slabotnež! Brez strahu potegni pajčolan iz obličja resnice in ji poglej v globino duše brez predsodkov, brez spomina na preteklost. Poglej, ker hočeš, ker moraš!

Ali ni poti, ni izhoda? Nobenega žarka, ki bi vsaj medlo naznačeval toliko zaželjenega cilja? Morda!

Naše spoznanje je človeško t. j. tako, kakršnega nam dovoljujejo oči, ušesa, naša čutila.

»Slepec tiplje po uglajeni granitni plošči in jo najde homogeno. Oči spoznajo takoj nehomogenost sestavnih delov: ortoklas, rogovača, sljuda, kremen itd. Mikroskop razčlenjuje dalje in polarizirana luč izdaja v tankih plasteh zopet nove heterogenosti.« (Isenkrahe.) Ortoklas je za optiko homogen, kemija ga razstavlja v kalij, aluminij, silicij. Element nam je razpadel v protone in elektrone, ki smo si jih v svoji naivnosti predstavljali kot trdne kroglice. Lorenz jim je dal življenja, oblikoval jih je v elastične kroglaste delce, ki zadobivajo v gibanju lečaste oblike. Še bolj je prisluhnil naravi Weyl in povedal, da elektroni nikakor niso zadnji nespremenljivi elementi, ampak zopet v svoji najfinejši strukturi podvrženi tekočim izpremembam. — Prišel je Brogli s kreacijo svoje fantazije (tudi fantazija igra veliko vlogo v znanosti) o povezanosti snovne narave elektronove z valovno v nerazdružno enoto. Povzpel se je še višje: Elektronske poti v atomih so le fikcije, zakaj dejansko jih ni. Borov model je igrača, okorna slika za ljudi, ki ne morejo gledati drugače kot s človeškimi očmi, ki najdejo prispodobo resnice vedno v naivnih antropomorfnih konstrukcijah — simbolih objektivnosti.

Broglijeva spekulativna ideja je marsikako težavo Bohrove konstrukcije odstranila. Eksaktna pa je postala šele (spekulativno znanost je treba vedno ločiti od eksaktne) z Davissonovimi, Germerjevimi in Thomsonovimi poizkusi, ki so res dognali pri elektroni neke značilnosti nihalnih pojavov.

In končno. Dvojno naravo, materijelno in undulacijsko je pokazalo tudi elektromagnetno valovanje. Odločno undulacijski fenomeni optike izkazujejo težnost in vztrajnost valovnega žarjenja, ki se očituje v odklonu žarkov v gravitacijskih poljih in v pritisku na podlago, kamor zadenejo. Einsteinov fotoefekt

potrjuje končno atomarno strukturo svetlobnega žarkovja. Svetlobna (in po njej vsaka) energija se je materijalizirala, materijalni elektroni pa so se razblinili v čiste energijske forme.

Poznamo svetlobo, poznamo elektron, element fenomenalnega sveta? Imamo neke predstave o njih. Toda to so le slike, kakršne si na podlagi svojih dognanj zamišljamo po svoji človeški pameti. Vsa naša spoznanja so navezana na večno nepopolne raziskovalne metode, večno nepopolna naša čutila, ki so le motna gosto zamrežena okenca v zunanjem svetu.

Osvoboditev od materijalizma nam je prineslo spoznanje, da je resničnost različna od sveta zaznav. »Kaj je svet, ne moremo povedati niti kaj o njem misliti. Le o tem moremo vedeti, kar nam je čutno danega...«, je zapisal francoski filozof H. Poincaré.

Za nam dostopnimi fenomeni eksistirajo vzroki teh fenomenov. Rekli bi jim resničnost ali objektivnost. Nekaj resnično biva izven jaza, kar se nam očituje s svojo fenomenalnostjo, kar pa je transcendentne narave. »Narave ne moremo spoznavati drugače kot zavite v oblak prahu, ki ga dvigamo mi sami; videti moremo le mavrico, toda bivati mora nekje sonce, ki daje svetlobo...« (Jeans.)

Radi tega stališča ne izgublja znanost svojega raison d'être, marveč se le še afirmira. Narava nam le fragmentarno in skopo de-

Spomini na pretekle dni

Pod to rubriko bomo prinašali neobjavljena pisma in druge sestavke naših velmož, da se tudi s te strani morda kaj pojasni, osvetli in prav razume.

Iz neobjavljenih pisem dr. Janeza Ev. Kreka.
29. VI. 17.

Dragi moj M.!

Takole mi je. Vsi drugi morejo domov; jaz ne. Dela čez glavo, — konferenc, sej itd., eden mora. Zdaj na Koroško, zdaj na Češko; zdaj s to, zdaj z drugo stranko.

Pa s tem delom ubijam provincializem iz Kurje vasi. Moja pot je vedno nekam drugačna nego drugih sodobnikov. I v politiki. Pa na vrh se pride vendarle!

Pa to, da je delavstvo sestavni del našega naroda in vsled tega, ker je prvo umevalo

Znanosti in nacija

Znani nemški učenjak in fizik, prvi učitelj danes priznane kvantne teorije Max Planck je na nekem predavanju dejal: »Če-tudi je fizikalna znanost internacionalna, je vendar posamezni zastopnik te znanosti po svoji izobrazbi, idejah in mišljenju več ali

Postavljen si v sredo sveta, da pregledaš vse, kar je v njem. Zato nisi ustvarjen ne nebeški, ne pozemski, ne smrten, ne nesmrten, da bi si sam kot svoj lasten svoboden in sebe določujoči stvarnik in vodnik ustvaril ono podobo, ki si jo želiš. S silo svoje notranje volje se lahko prevržeš v topo žival, ali dvigneš k luči božanskega bitja.

Živali prinesejo že iz materinega telesa vse, kar naj so, nebeščani so bili že od početka to, kar bodo vso večnost: samo v človeka je vcepil Oče kali vsetvornega življenja in te, ki si jih vsak vzgoji, se razcveto v njem in prineso sad (P. d. Mirandolla).

li iskrice spoznanja, ki jih naš duh tvorno lepi v mogočno stavbo znanosti. Tu nam ne zadošča telesno oko in uho, ki sta pregrobi sredstvi za naše subtilne duhovne konstrukcije. »Kaj mi koristita vid in sluh, ko pa ne razumem govora prirode« (Heraklit). »Razum vidi in razum sliši, vse ostalo je slepo« (Epiharm).

Na kaj torej opiraš mnenje, kako opravičuješ trditve, da je življenje, duh, praprinčip, vis vitalis... meglen pojem, ki pokriva le kompleks neznanih dejstev, nepotrebna nova neznanka v računu razmišljajočega človeka, beseda, ki dokazuje le ubožstvo naših misli in spoznanj? Ali ne bomo z isto pravico rekli isto o atomu, protonu, gmoti, in če hočete etru, prostoru, času? Ali ni za skromno besedico elektron svet zase, po naših slutnjah morda kreacija še zagonetnejšega prostora ali morda raje etra, svet, ki sega onkraj spoznanju določenih mej, svet o katerem si, upoštevaje neka dejstva (izkustva), ustvarjamo le bolj ali manj verjetne sodbe?

Tudi atom, proton, elektron etc. so le ime-na nerešenih ugank, pomožni in megleni izrazi, ki pomenijo danes nekaj drugega, kot so včeraj ali bodo jutri; fraze, ki vsaka zase pokriva kompleks neznanih dejstev.

Končno je to naša zemeljska usoda. Zakaj človek, ki bi se mu razodela vsa resnica, bi moral prenehati stremeti, bi prenehal biti človek. Ali poznate pravljico o mladeniču, ki je z življenjem plačal razodetje resnice?

(Odgovor gospodu Narobetu, ki skuša v prvem delu svojega polemičnega članka: Materijalizem in znanost II. zaviti na stransko pot, priobčim prihodnjič.)

demokratično misel in prvo šlo za njo v boj, — v tem smislu prvoboritelj v pravem pomenu besede. Najlepši dokaz, da je katoličanstvo nekaj drugega nego klerikalstvo v smislu vladé enega stanu nad drugimi, da je tudi delavstvo, ki se samo vodi in v tem brani ne le sebe temveč tudi katoliška načela.

Svobodna zedinjena demokratična Jugoslavija mora dati kruha in prostora za napredek in razvoj vsem svojim sinovom in hčeram, mora tudi tiste pozvati nazaj, ki preko oceana bogate strica Jonatana.

Strta nemška nadvlada pomenja tudi našemu delavstvu novo pristo pot pridnosti in darovitosti.

Demokracija delavstva ni demagogija; lestve, ki jih postavlja kvišku, so vse, ne le za enega.

Zdravi! Ves Vaš Krek.

manj tesno navezan na svojo domovino in njegovo delo je v znatni meri pod vplivom zunanjih okolnosti, v katerih se delo vrši...«

Slično beremo v proglasu »znanstvenega urada nemškega študentovstva: »Strokovno delo naj poveže znanost k nacionalnosocijalističnim gibanjem in da živ pojem bodočega poklica v narodu. Ta znanstvena služba naj vodi k izboru resnično nacionalno-socijalističnih sil...« — Lansko leto smo brali v nekem našem listu satiričen članek, ki predlaga, naj se nacionalizirajo matematika in botanika. Saj nismo tako daleč za ostalim kulturnim svetom.

DR. VOLAVŠEK VLADIMIR

specijalist za zobne in ustne bolezni ordinira vsak dan od 9. do 18. na Sv. Petra cesti 2/II.

Dijaki imajo znatne popuste.

Akademiki, podpirajte ljudi, ki oglašajo v našem listu.

Dr. Alfr. Šerko:

Kaj je sport?

Kaj je sport? Čudno vprašanje. Saj to vsak ve, saj uganja že skoraj vsakdo svoj sport: ta kolesari, oni lazi po hribih, ta smuča po zimi in jadra poleti, ta zbira znamke, oni stare skrinje, jaz lovim kače, oni metulje, ti se pa hodiš drsat in sankat. Tvoj prijatelj bje žogo z nogami, prijateljica jo meče z rokami. Ta hodi za sport s puško nad prepelice, oni lovi za sport postrvi na muho. Enemu je sport jahanje, drugemu biljardiranje, tretjemu ples v baru, četrtemu balinanje ali kegljanje, zopet drugemu telovadba, temu tenis, hoki in golf, onemu igranje na harmoniko... skratka vse proklamira svoje zabave za sport. Sport je dandanes že vse: romanje po deželi, šah in tarok, plavanje in veslanje, turizem in skavitizem, streljanje na tarčo, telovadba in boks, lov in zbiranje znamk, metanje kopja in diska, tenis in hoki, rokoborba in golf.

Je pa v resnici vse to sport?

Uganja penzionist, ki gre dvakrat na teden na Šmarno goro, sport? Ali ga uganja oni, ki se premetava z dilcami na nogah do onemoglosti po snegu? Potem ga uganja tudi služkinja, ko se v nedeljo pod Tivoli na gugalnici guga, ali pa za časa velesajma na toboganu drči po riti navzdol. V čem se pa razlikuje v sportnem oziru akademik na sankah od služkinje na toboganu? Oba drčita navzdol in obema je prijetno pri tem.

Ne, vse to še ni sport, mi boš dejal. Dobro! Kaj pa je potem? Je smučanje sport ali ni? In ali je lov na divje race sport? In nogomet in tenis, rokoborba in zbiranje znamk?

Gotovo je sport neko udejstvovanje in sicer udejstvovanje izven poklica. Beneški gondolijer, ki prevaža stare Angležinje po beneških kanalih, vkljub dovršenemu veslanju ne uganja sporta, kakor ga ne uganja zamorec, ki meče proti svojemu nasprotniku kopje. Šofer avtotaksija je tako malo sportnik, kakor je lovski čuvaj, ki je dobil nalogo, da odstrelji par jalovih srn, ali pa plavalni nadzornik kopaljšča, ki vlačil gagajoče plavače iz vode. Kdor nosi na Kredarico pijačo in hrano za kočo, še ni turist, kakor niso bili mongolski tekači lahkoatleti, ki so prenašali v divjem diru pošto od štafete do štafete sto in sto kilometrov v daljavo. Poklicno ali dolžnostno delo ni sport. V tem sva si menda edina. In edina sva si brez dvoma tudi v tem, da je sport neko telesno udejstvovanje. Kdor se za sport uči Homerja na pamet, ni sportnik, četudi si mogoče sam sebi zdi. Sport je neko izvenpoklicno telesno udejstvovanje. Ni pa vsako tako udejstvovanje že sport.

Ako grem po opravljenem delu, turistično oblečen, po najstrmejši poti, skozi »turenc« na Šmarno goro, uganjam s tem sport? In če ga, potem ga uganja tudi paglavec, ki pleza na okleščeno lipo. Ne, boš mogoče dejal, paglavec pleza »kar tako« za zabavo. Pa tudi jaz sem plezal »kar tako« za zabavo na Šmarno goro. V čem je razlika med mojim in njegovim početjem? V tem da je plezal on na lipo, jaz pa skozi Turenc po skalah? To vendar ni bistveno. Ali je bistvena razlika v starosti? Kaj pa če bi jaz plezal na lipo, paglavec pa skozi turenc? Za sport vendar ni predpisane starosti. In kaj potem? Čisto enostavno: ne jaz, ne paglavec nisva uganjala sporta, oba sva se samo zabavala.

Kdor uganja kaj samo za zabavo, in naj bo karkoli, ni sportnik. Zabavanje je pa zelo raznoliko. Ta se zabava z drsanjem, oni s smučanjem, sankanjem, plavanjem, jadranjem, kolesarjenjem, lovom, plesom itd. Vsa ta izvenpoklicna telesna udejstvovanja, kolikor je njihov namen samo zabava, niso sport. Kdor misli, da je sportnik samo za to, ker ga veseli nositi v podvezanih hlačah dilce na ra-

mi in se prekopicavati po snegu, je podoben paglavcu, ki se poja na eni drsalki po ledu in si domišlja da goji sport.

Družabno organizirano zabavo imenujemo igro. Radi tega tudi igre niso sport. Nihče ne bo trdil, da uganjajo tretješolci, ko se Gredo na Gradu »kofé« ali na drsališču Ilirije »divjega moža«... sport. Tudi nogomet je prvotno samo igra v zabavo, kakor so tenis, hoki in golf. Vse te igre se sportno v ničemer bistveno ne razlikujejo od pastirskih iger, kakor so »izbijanje svinke«, »pasenje koze«, »bijanje žoge« in druge. Tudi te imajo svoja stroga pravila in se igrajo ravno tako resno in strastno kakor igre odraslih. In vendar ne bo nihče trdil, da je »kozaprunc« sport. Iz istega vzroka pa tudi nogomet in golf nista. Nogomet je organizirana zabava ali v najboljšem primeru kolektivna tekma.

Da tudi igre za denar, kakor n. pr. igre s kvartami, kockami, dominami, ali pa igre na čast kakor so durak, špana in šah, niso sport, mi ne bo nihče, niti Milan Vidmar, ugovarjal. Še manj spadajo k sportu takozvana ljubiteljstva, kakor je n. pr. zbiranje znamk, hroščev in kač, starih novcev in škrinj.

Pretežna večina vseh onih, ki si domišljajo, da goje sport, se s svojim »sportom« samo zabavajo, kakor se zabava otrok s tem, da lovi žabe in jih s slamico napiljuje, da ne morejo več pod vodo. Ugovor, da je napihovanje žabe vse kaj drugega kakor pa n. pr. lov postrvi z muho, drži le toliko, kolikor je res, da žaba ni postrv in slamica ne trnek, sicer pa je eno ko drugo zabava in nič ko zabava. Če pa misli ta, ki lovi postrvi, da tiči sport v njegovi sportni opremi, mu odgovorjam, da adjustiram lahko tudi paglavca sportno, s tehnično popolno opremo za napihovanje žab.

Isto je reči o igrah. Igra je — kakor rečeno — organizirana družabna zabava in nič več. To velja za vse igre, naj jih igrajo slovenski smrkavci na vasi ali pa angleški lordi na svojih grojih.

Zabava in igra tudi s tem ne postaneta sport, da krepita telo in pospešujeta zdravje. Gofenje zdravja ni cilj in namen sporta. Najbolje goji svoje zdravje filister, ki izpije na tešče čašo Franc Jožefove grenčice, gre po kosilu pol ure počivat in potem na Šmarno goro po apetit za večerjo in utrujenost za po noči. Sport se pa ne briga za zdravje, dasi ni treba, da bi bil zdravju škodljiv. Za to tudi telovadba ni sport. Telovadba je vzgoja telesa, kakor sta gramatika in logika vzgoja duha. Namen telovadbe je harmoničen razvoj telesnih sil in telesnih oblik in s tem posredno krepitev zdravja. Telovadba je pač izvrstna predpriprava telesa za sport, ni pa sama že sport. Telovadec kot tak ni sportnik, kakor sportnik kot tak ni telovadec, dasi je dobro in priporočljivo, da goji poleg sporta telovadbo.

Brez dvoma je sport brzotek in skok, met kopja in diska, plavanje in veslanje, smučanje in drsanje, vse kar pripada k lahki in težki atletiki. Ni pa vsako tekanje in skakanje, plavanje in veslanje, premetavanje in pretepanje sport. Vse to je lahko zgolj zabava odnosno igra. Sportnik pa ne išče zabave, njemu ni do igre, on ni ljubitelj tega ali onega, on išče samo in edino uspeha, neglede na svoje zdravje in neglede na zabavo, ki jo ima eventualno pri tem.

Da postane kako izvenpoklicno, telesno udejstvovanje sport mora biti kvalificirano in sicer:

1. mora biti usmerjeno na neki, samo s posebno telesno silo in spretnostjo dosegljiv kvantum uspeha v določenem času,

„Triglav“ razpuščen!

Ob zaključku redakcije izvemo, da je J. A. D. »Triglav« razpuščen.

2. mora biti smotreno gojeno t. j. podvrženo treningu,

3. mora imeti za cilj višek uspeha v določeni sportni panogi t. j. stremeti za vsako ceno po rekordu, ki se mora izkazati v tekmi, četudi v tekmi s samim seboj.

Samo z naravno telesno silo brez vsakega treninga dosežen uspeh ni sporten. Kdor je že pri svoji konstituciji tako močan, da sune z eno roko 150 kg, ni sportnik, četudi postavi svetovni rekord. Sportnik postane šele, ko skuša s treningom stopnjevati svoj uspeh do skrajnosti.

Razen treninga je za vsak sport bistveno tekmovanje. Kdor nima pri svojem treningu v mislih tekme, ali možnosti tekme, ampak se trenira zgolj za se, takorekoč za zabavo, ni sportnik. In ako ima sportnik že svetovni rekord, ga mora skušati prekositi v tekmi s samim seboj, sicer preneha biti sportnik.

Sport je individualen ali kolektiven. Kolektiven sport je sport v kolektiv (moštvo) združenih poedincev kakor n. pr. pri skupnem veslanju po izvršenem treningu, v tekmi, ki dopušča rekord (rekord hitrosti).

Trening in tekma sta kri in meso vsakega sporta. Kjer se pojavita v igri, zadobiva igra kolektivno sportni značaj. Tako se približuje nogomet tem bolj kolektivnemu sportu, čim bolj se zavedajo nogometaši, kaj je sport. Vendar pa nogomet ne more postati pravi sport, ker ne pozna rekorda. Na olimpijskih igrah do sedaj ni bil zastopan. Kar velja za nogomet, velja sploh za vse telesne igre in takozvane »borbe«, h katerim spada poleg rokoborbe in boksa tudi sabljanje. Borbe so sicer sportu zelo blizu ker poznajo trening in tekmo, ne dopuščajo pa rekorda in tekme s samim seboj. Tudi šah je v svojem bistvu borbena igra.

Ne more se pa sportu približati telovadba, ki je in ostane po svojem bistvu smotrena vzgoja telesa brez misli na tekmo in brez možnosti rekorda. Pač pa se približuje poedini telovadec sportniku, ako prezre namen telovadbe in trenira sportno v misli na tekmo. Rekorda pa ne more doseči.

Tekmovanje spada bistveno k sportu, ni pa vsako tekmovanje sportno. V sportnem tekmovanju se merijo človeške moči. Zato konjske dirke niso sport. Pri njih tekmujejo konji in ne jahači, dočim tekmujejo pri avtomobilskih dirkah s svojo spretnostjo vozači. Vendar pa spada avtomobilski rekord kakor aviatske produkcije, bolj k takozvanim »bravuram« kakor pa sportnim prireditvam.

Sportno tekmovanje mora biti razen tega časovno omejeno. Vztrajnostna tekma ni sportna. Nikoli ne gre za to, kdo bo delj časa tekel, ampak kdo bo določeno progo v najkrajšem času pretekel. Še manj je seveda postavil sportni rekord, kdor je plesal, igral na tamburico, ali karkoli n. pr. neprenehoma 150 ur.

Da tekmovanje v požiranju cmokov, kazenju pip, itd. nima s sportom nobenega opravka, je jasno. V isti koš spada tekmovanje mis-lepotic.

Napisal sem ta člančič o sportu, dasi nisem sam sportnik in ne čislam sporta tako, kakor ga čisla današnja mladina, ki trenira na vseh poljih samo za izpitno tekmo ne. Napisal sem ga zato, da si ne bo oni, ki mu je tekmovanje v znanju nesportno, domišljial, da v pravem sportu nekaj pomeni.

Sportnika karakterizira ponos, ki mu ne dopušča, da bi se umaknil premagan iz stadiona — in naj bo ta stadion tudi izpitna soba na univerzi ali kjerkoli, kjer naj človek pokaže kaj zna. —

Naš dom

Naj Vam podam točen pregled našega dela:

Kakor vam je znano, deluje naša akcija komaj dobra dva meseca — toda pokazal se je že uspeh, ki je vreden odobravanja. To je posebno nazorno dokazala seja, ki se je vršila 15. marca, katere so se udeležile zastopnice ženskih društev, med katerimi kaže največ zanimanja g. dvorna dama Franja Tavčarjeva. Najrazveseljivejša pa je to, da je prišel k seji rektor naše univerze g. dr. M. Slavič, ter pokazal s svojo prisotnostjo izredno simpatijo do naše akcije.

Poleg obravnavanj, v kolikor so nam razna društva pripravljena pomagati — so prišla na dnevni red tudi pravila, ki so se tedaj definitivno določila, ki pa bodo v aprilu na občnem zboru sprejeta. Navajam nekaj točk pravil v boljše razumevanje:

Čl. 5. Člani društva so redni in izredni:

Reden član društva mora postati vsaka redna slušateljica Aleks. univerze v Lj., ako odda izpolnjeno društ. prijavnico v začetku vsakega semestra upravnemu odboru.

Dr. A. Trtnik:

Pozabljena ustanova

Od nekdanj je že bila pri našem narodu navada, da je šla študiratukaželjna mladina iz ekonomsko najbolj šibkih plasti ljudstva, predvsem sinovi revnih meščanov in kmetov. Ti mladeniči, ki so gnani po strasti za učenjem, večjoma brez vsakih sredstev ali vsaj nezadostnih, tvegali pot v svet, v tuja vseučiliška mesta, so na tem novem potu nalteli na ovire, ki bi jih ne bili zmogli, če se jih ne bi spomnili dobrotniki, ustanovivši štipendije za dijake. Tak podpornik, ki ga je poznal pred vojno vsak, slovenski visokošolec na Dunaju, je bil **Knaflj**. Današnji akademski mladini skoro ne bo znano, da je ta mecen, ki je živel pred več kot 250 let v bližini Dunaja kot župnik, — doma je bil z Gorenjskega — volil v svoji oporoki vse svoje premoženje za ustanovo slovenskim dijakom, ki študirajo na dunajski univerzi. **V ustanovnem pismu stoji, da se morajo dohodki, izvirajoči iz glavnice, uporabiti za štipendije dijakom »Kranjske nacije« na Dunajski univerzi.** (Für Studenten »Krainische Nation«.) Ni dvoma, da je mislil pri tem na Slovence. Vseh teh dvesto in več let do svetovne vojne se je s pomočjo Knaflja došlo mnogo slovenskih dijakov, ki jim je bila ta štipendija edini podporni vir, brez katerega ne bi bili vzdržali v tujini. Zadnja leta pred vojno je znašala letna štipendija 600 zl. kron. Precej odličnih slovenskih mož je uživalo to štipendijo, med njimi tudi naš France Prešern.

Pred vojno je vsled umnega gospodarjenja obstojalo 40 letnih štipendij Knaflja po 600 zl. kron, ki so se razdajale dijakom; a razen tega je dobival upravnik te ustanove (zadnja leta je bil to sekretar dunajske univerze) 15 štipendij letno za svoje delo! Iz tega se vidi, da je bila ta ustanova zelo bogata. Osnova za štipendije so bili dohodki večjega bloka stanovanjskih hiš v I. okraju na Dunaju.

Ta ustanova se je sedaj pozabila in nihče se ni po prevratu zanimal zanjo.

Potrebno bi bilo sprožiti vprašanje, ali bi se ne dalo Knafljevo ustanovo na kakšen način pridobiti za tiste potrebe, kakor je bila namenjena. Mnenja sem, da je bila ob prevratu napravljena usodna napaka, da se ni nihče spomnil, ko se je ustanavljala naša slovenska univerza, zahtevati ta od Slovence Knaflja za svoje rojake namenjen fond za potrebe domače univerze oz. dijakov, ki bi šli študirati v inozemstvo.

Edino redni člani imajo **aktivno in pasivno** volilno pravico.

Mislím, kolegice, da ni danes nobene več med Vami, ki bi o naši akciji ne bila pravilno ali sploh informirana. Naj bi ne bilo nobene, ki bi se zanjo ne zanimala!

Prepričana sem, da veste vse, da je naš namen le pomagati današnjemu bednemu stanju visokošolk. Zato znova povdarjam, da so vsa vprašanja glede tega, kakšne politične barve bo naš dom — odveč in vsa nepotrebna sumničjenja neosnovana. Naša akcija je strogo in samo humanitarnega in socialnega značaja in mora kot taka ostati povsem nadstrankarska. Kakšen bo naš dom, o tem bo mo pač odločale same.

Tovarišice, sedaj je čas, da poprimemo za delo in se trudimo, da dosežemo cilj, ki smo si ga zastavile. Pokažimo svojim kolegicam, da si nismo tujke, temveč sestre, in da nam ne sme biti vseeno, kakšno je njihovo življenje.

Naj ne bodo to samo besede, ki bi padle na nerodovitna tla, temveč vzbude naj v vsaki ljubezen do bližnjega in hotenja do skupnega dela. — Erna Lechleitner.

Vs a k

bo kupil
ker smo poceni
kot še nikoli

Moški čevlji . . . Din **75'**

Ženski čevlji . . . Din **59'**

vsí z usnjenim podplatom

Ant. Krisper

Ljubljana

Mestni trg 26

Stritarjeva ul. 1—3

Moglo bi se zahtevati ev. spremembe sedanjih pogojev podelitve, n. pr. za podporo za specialni študij naših dijakov, ki bi se po dovršenih domačih izpiti hoteli izpopolniti še na Dunaju.

Za slovenske študente namenjena štipendija, ki je bila ustanovljena baš na Dunaju, ker drugod koncem 17. stoletja v Avstriji ni bilo univerze, ki bi bila prišla za Slovence v poštev, bo morala na en ali drug način zopet priti do svojega prvotnega namena, ki ga je zamislil dobri sin slovenske domovine.

O zgodovini te ustanove pa prihodnjč.
(Prosimo vse, ki vedo kaj o tej ustanovi, da nam to sporočijo event. s predlogi, kako bi se ta ustanova dobila nazaj. — Op. ured.)

Otrok in risba

V dne 18. in 19. t. m. je pod okriljem društva »Šola in dom« priredil prof. dr. K. Ozvald poučno razstavo risb svojega sina Marjana iz predšolske dobe.

Risba je otroku najelementarnejši in najneposrednejši način njegovega izražanja. Besedno izražanje je daleč za njim. Zakaj besedi mora otrok, ki je še tabula rasa, najprej šele poiskati pomen, da jo sploh razume, če se pa potem hoče o čemerkoli sam izraziti, mora zopet iskati primernih besedi. Z risanjem pa je stvar drugačna: tu otrok predmete, ki so okrog njega, neposredno dojema in jih zopet neposredno prenaša s svinčnikom na papir.

To pa ima velik pomen zlasti za psihologa

Kino Kodeljevo (Mladinski dom) Tel. 31-62.

V nedeljo, 25. marca ob 3. **Volkovi na pre-riji (Georg O Brien), ob 5., 7. in 9. Velika kneginja Aleksandra (Marija Jerica).** V soboto in ponedeljek ob 8. **oba sporeda hkrati.** Za veliko noč pride **Pesem o sreči (Groh).**

Konfeksijska, manufakturna in modna trgovina

Josip Olup, Ljubljana

nudi v veliki izbiri vsakovrstno manufakturno blago, moške obleke domačega izdelka ter sportno perilo iz lastne tovarne »Triglav« po najnižjih cenah. — Obleke in perilo po naročilu se najhitreje in najsolidneje izvršuje. — Moje geslo je: nizke cene, dobro blago.

Prodajalne: Stari trg 2, Pod Trančo 1, Kolodvorska ul. 8

in pedagoga, ki se z otrokom ukvarjata. Zakaj poznanje otrokove duševnosti je prvi in najvažnejši pogoj za njuno uspešno delovanje. In kaj je uspešnejše sredstvo za poznavanje otrokove duševnosti kot njegova risba, ki odkriva, kot smo videli, otrokovo duševnost v vsej svoji neposrednosti.

Zbirka risb, ki smo jo videli na razstavi na ljublj. učiteljski pomeni torej za psihologa in pedagoga neprecenljiv zaklad. Seveda ima vsaka taka zbirka individualno noto, t. j. odkriva duševnost prav tega in tega otroka, ki je vplival nanj prav tak in ne drugačen milje, vendar dobi psiholog v njih marsikaj, kar v principu velja za otroka sploh.

Zlasti je pri tem pomniti, da otrok v predšolski dobi živi, kar se dojemanja predmetov okrog njega tiče, še v zgolj predstavno-miselnem svetu. Čuvstvena plat njegovega doživljanja je razvojno poznejša, zlasti ako mislimo tu na estetsko čuvstvo. Zmotno je torej gledati v otrokovih risbah umetniške produkte in v otroku — umetniški talent, ko gre otroku pri risanju le za čim točnejšo reprodukcijo pojavov, ki jih opazuje. Res se otrok sam često postavlja, češ: »Ali nisem le po narisal?«, toda ta »lepo« ima tu pomen zgolj »dobro«, »točno«, »pravilno«. Za to govori tudi dejstvo, da otrok ne riše n. pr. pokrajini, ki bi mu najbolj utegnile vzbujati lepoto čuvstvo in ki jih umetniki tudi slikajo, temveč začne z — vlaki, električno železnico, ladjami. Pri vsem tem pa je v ospredju — ne lepota — temveč dinamični na eni in mogočnosti (»pošastni«) element na drugi. In to je tisto, kar otrok občuduje, če govorimo sploh

o njegovem čuvstovanju spričo risbe. Tako je n. pr. tudi spričo »Križanega« otrok le sočustvoval z njegovim trpljenjem in ga le zato tako dobro narisal.

V prvi vrsti je torej, kot smo že videli, ob taki zbirki risb pozornost psihologa — in zanj ima zbirka najgloblji pomen — usmerjena na predstavno-miselno otrokovo doživljanje. Za poznavanje te plati otrokove du-

ševnosti mu nudi tak material največ gradiva. Mislimo le n. pr. na dejstvo, da je otrok pri opazovanju in pozneje pri risanju predmeta pozoren navadno le na kak detail (n. pr. na kolesje pri lokomotivi), dočim ga celotni pojav manj zanima. Dalje je tak material vreden za poznavanje otrokovega razvoja. Seveda moramo pri tem izločiti vse, kar je storila zgolj vaja, itd.

Samo še to. Psihologija otroka (in psihologija sploh) je eden najvznejših čimteljev pri pedagoškem delovanju, in če se bo precejšen del akademske miselnosti posvetil temu poklicu, dragim pa bo poverjena naloga vzgajanja otroka, ko si sam ustvarja družinsko življenje, je prav, da se tudi z njimi in take probleme čim bolj zanimala.

—0—

S temi bovste zadovoljni

89:-

črni in rjavi

Elegantni so in udobni. Dolgo trajajo, prihranijo Vam denar, nudijo Vam udobnost. Povečujejo Vašo sposobnost za delo.

JAMČIMO ZA DOBER MATERIAL IN IZDELAVO.

Rata

Pomladite si Vaš RADIO APARAT

pri nas si lahko nabavite najnovejše

Philips cevi proti tedenskem ali mesečnem odplačilu

Brez velikih izdatkov imate nov aparat
Tehnično posvetovanje brezplačno na razpolago
Sprejemanje v popravilo vseh vrst aparatov

H. SUTTNER, LJUBLJANA 5
Palača DUNAV Aleksandrova c. 6

Knjigarna

Kleinmayr & Bamberg

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 16

nudi Vam največjo zalogo tu- in inozemskih knjig vseh znanstvenih panog, daje nasvete v literarnih vprašanjih in ima vedno najnovejše sezname svetovne literature na razpolago. Oglejte si v trgovini brezplačno obširno zalogo znanstvenih novosti. — Proti izvestni garanciji se dobivajo knjige tudi na odplačevanje.

Gg. akademikom se priporočamza vsa v knjigoveško stroko spadajoča dela

A. Janažič, knjigoveznica
Ljubljana, Gregorčičeva ul. 5